

Eliyaah - Lambarka Toddobaad

Kan Ugu Horreeya iyo Kan Ugu Dambeeya

Jeff Pippenger

2023-10-07

Waxaannu 1863 u aqoonsanaynaa inuu yahay barta imtixaanka ugu dambaysa ee taxane imtixaanno ah oo ka bilaabmay niyad-jabkii weynaa ee 1844. Qodobkayaga koowaad ee macquulka ahi waa xaqiiqda ah in dhaqdhaqaaqii Millerite-ku dhammaaday markii kaniisadda Seventh-day Adventist si sharci ah looga diiwaangeliyey dawladda Maraykanka isla sannadkaas. Dhaqdhaqaaqii si nebiyaysan u bilaabmay 1798, wuxuu ku dhammaaday 1863.

Waxyi wuxuu ina ogeysiinayaa in markii malaa'igta xoogga badan ee Muujintii siddeed iyo tobnaad ay soo degtay 11-ka Sebtembar, 2001, dhacdadaas hore loogu sii tusaaleeyey dhaqdhaqaaqii Milleriyiinta markii malaa'igta Muujintii tobnaad ay soo degtay. Dhaqdhaqaaqii Milleriyiintu wuxuu billowday wakhtigii dhammaadka sannadkii 1798, markii la furay muujintii webiga Ulaay ee Daanyeel cutubyada siddeed iyo sagaal. Dhaqdhaqaaqa boqolka iyo afartan iyo afarta kun wuxuu billowday wakhtigii dhammaadka sannadkii 1989, markii la furay muujintii webiga Xiddeqel ee saddexda cutub ee ugu dambeeya Daanyeel.

Labada wakhti ee dhammaadku waxay bilaabeen kala-soocid tartiib-tartiib ah oo dadka hore loo doortay ka fogaynaysa kuwa ku jiray dhaqdhaqaaqa taariikhahooda u gaarka ah. Markii xeerka aasaasiga ah ee taariikh kasta si fagaare ah loo xaqiijiyey, malaa'igtii taariikh kasta oo u gaar ahi way soo degtay. Farriinta, dhaqdhaqaaqa, iyo rasuulku waxay ahaayeen aaladihii Rabbigu ku adeegsaday taariikh kasta oo u gaar ah si uu u muujiyo dembiga dadka hore loo doortay; waayo sida Masiixu uga baray shuqulkiisa, haddaanu iman lahayn, Yuhuuddii taariikhda ee muranka badnayd dembi ma ay yeelateen. Rasuulka, farriinta, iyo dhaqdhaqaaqu waxay ahaayeen aaladihii xukunka ee dadka hore loo doortay lagula xisaabtami lahaa diidmadda iftiinka sii kordhaya ee taariikhahooda u gaarka ah, oo markii malaa'igtu soo degtayna waxay calaamad u ahayd in geeddi-socodkii xukunka ee dadka axdiga hore la bilaabay. Aaladda xukunka waxaa la aqoonsadaa marka nebiyadii taariikhdaas sawiraya ay cunaan farriinta Rabbigu u dhiibay. Markay farriinta cunaan, dabadeed waxay farriinta u geeyaan dadka hore loo doortay ee lagu muujiyey qoom madax-adayg iyo fallaago ah, oo aan maqli doonin, mana soo noqon doonaan. Marka malaa'igtu soo degto oo farriinta la cuno, xukunka dadka fallaagada ahu wuu bilaabmaa.

Waxaannu ku dabaqaynaa habka xukunka ee Israa'iiltii qadiimiga ahayd, sida lagu muujiyey kitaabka Tirintii, taariikhda dhaqdhaqaaqii Millerite-ka; ugu dambayntiina, habkan tijaabada ah ayaannu ku dabaqi doonnaa dhaqdhaqaaqa boqol iyo afar iyo afartan kun. Astaanta tirada “toban” waa in lagu go'aamiyaa macnaha guud ee tuduca lagu adeegsaday.

Taxanaha tobanka imtixaan waxay ka bilaabataa niyad-jabka, ha ahaato Badda Cas ee reer binu Israa'iiltii hore ama Oktoobar 22, 1844 ee Millerites-ka. Walaasha White waxay tilmaamaysaa runaha “calaamadaha taariikhiga ah” ee xilligaas la furay, iyadoo ka bilaabaysa waxa ay ugu

yeedhay “dhammaadka waqtiga.” Niyad-jabkii Cibraaniyiinta wuxuu ahaa hanjabaaddii ciidankii Fircoon. Rumaysad-la’aantii reer binu Israa’iil ee xoogga Ilaah waxaa lagu muujiyey falcelintoodii ka dhalatay cabsidii ay ka qabeen ciidanka cadaawayaashooda, sida ay ahayd sidoo kale imtixaankii tobnaad oo ugu dambeeyey. Ciise wuxuu muujinayaa dhammaadka isagoo ka bilaabaya bilowga, sidaas darteed cabsidii laga qabay kuwa waaweyn ee Dhulka Ballanqaadka, oo ay tobanka basaasiin muujiyeen, waxay ahayd isla cabsidii keentay niyad-jabkoodii agagaarka Badda Cas. Imtixaankii tobnaad oo ugu dambeeyey ee dhaqdhaqaaqii Millerite wuxuu ahaan lahaa wax sii sheegid waqtiyeed, sida uu ahaa Oktoobar 22, 1844.

Niyad-jabkii weynaa ee ku yimid tijaabintii isdaba-joogga ahayd ee taariikhda Milleriyiinta wuxuu calaamadeeyey bilowga taariikh si cad loogu hormariyey samatabbixintii Israa’iiltii hore ee Masar. Laga bilaabo Badda Cas waxaa jiray taxane toban tijaabo ah, tijaabadii ugu dambaysayna waxay ka tarjumaysay tii ugu horraysay. “Gudbidda wakhtiga” ee niyad-jabkii weynaa waxaa keenay faham-khaldan oo ku saabsan wax sii sheegid waqtiyeed. Tijaabadii ugu dambaysay ee geeddi-socodka tijaabinta ee Israa’iil ruuxiga ahi waxay la mid ahaan lahayd tii ugu horraysay. Sannadkii 1863, hoggaamiyayaashii Israa’iil dhab ah waxay doorteen inay ku noqdaan hab-raacii Kitaabka Quduuska ahaa ee kuwii ay goor dhow uun u aqoonsadeen gabdhaha Rooma, waxayna diideen, ama waxaad odhan kartaa si khaldan u fahmeen, wax sii sheegiddii ugu dheerayd ee waqtiyeed ee Kitaabka Quduuska ah. Dhammaadka tobanka tijaabo ee ku dhacay Israa’iil dhab ah iyo Israa’iil ruuxi ahba waxaa metelay bilowgii. Dhammaadkana, labada xaaladoodba, kuwa caasiyiinta ahi waxay muujiyeen rabitaan ay ugu noqdaan meeshii ay hadda ka hor laga soo samatabbixiyey.

Markii ay diideen toddobada wakhti ee Laawiyiintii lix iyo labaatanaad, Adventism-ka La’odiikiya wuxuu abuuray jahawareer nebiyadeed oo ayan hore u sii odorosin. Ilaa maantadan la joogo ma ayan awoodin inay xalliyaan jahawareerkaas, in kastoo ay soo bandhigaan noocyo kala duwan oo sheekooyin mala-awaal ah iyagoo isku dayaya inay sidaas ku sameeyaan. Jahawareerku wuxuu ku jiraa aayadda ay Sister White ku tilmaantay aasaaska iyo tiirka dhexe ee Adventism-ka.

“Aayadda ka sarreysay dhammaan kuwa kale ee ahayd labadaba saldhigga iyo tiirka dhexe ee rumaysadka Advent-ka waxay ahayd bayaanka leh, ‘Ilaama laba kun iyo saddex boqol oo maalmood; markaas quduuska waa la daahirin doonaa.’ [Daniel 8:14.]” The Great Controversy, 409.

Adventismku wax badan ayay ka yiraahdaan aayadda afar iyo tobnaad, hase yeeshee marna kama hadlaan fiiro-gelinta ugu horraysa ee ay tahay in laga sameeyo aayaddaas. Fiiro-gelintaasu waa in aayadda afar iyo tobnaad ay tahay “jawaab.” Jawaabna wax macne ah ma leh, haddii aanay ku jirin su’aasha dhalisa jawaabta. Aayadda saddex iyo tobnaad si macquul ah, naxwe ahaan, ama si miyir leh loogama sooci karo aayadda afar iyo tobnaad, waayo aayadda saddex iyo tobnaad waa su’aasha, aayadda afar iyo tobnaadna waa jawaabta.

Su’aashu, marka si sax ah oo caddaalad ku dhisan loo soo bandhigo, waxay aayadda afar iyo tobnaad siinaysaa macne aad uga duwan kan ay Adventism-ku baraan. Tani micneheedu ma aha in aayadda afar iyo tobnaad aysan ahayn “aasaaska iyo tiirka dhexe ee rumaysadka Advent,” waayo

waa ay tahay. Waxayse ka dhigan tahay in markii Adventism-ku si qaldan u fahmeen oo ay dhinac iska dhigeen toddobadii jeer sannadkii 1863, ay kari waayeen inay si buuxda u qeexaan waxa aayadda afar iyo tobnaad run ahaantii ka dhigan tahay. Qorniinka dhexdiisa, run nuskeed ahi run ma aha. Marka si sax ah loo fahmo, su'aasha ku jirta aayadda saddex iyo tobnaad waxay dalbanaysaa in la aqoonsado wax sii sheegidda calaamadaynaysa nadiifinta meesha quduuska ah ee la tuntay, iyo sidoo kale in la aqoonsado wax sii sheegidda calaamadaynaysa tuntidda ciidanka. Wax sii sheegidda laba kun iyo saddex boqol oo sannadood waxay khusaysaa “meesha quduuska ah,” halka wax sii sheegidda laba kun iyo shan boqol iyo labaatan sannadood ay khusayso “ciidanka.”

Si loo garto xiriirka ka dhexeeya labada aayadood waxay u baahan tahay daraasad dheer, taas oo aanan halkan ku samayn doonin qormooyinkan xilligan. Qodobbadani sannadihii la soo dhaafay si isdaba joog ah ayaa looga hadlay, waxaana laga heli karaa taxanaha Habakkuk's Tables. Weli waxaan ka hadlayaa astaanta Eliiyaah, waxaan doonayaa inaan marka hore dhammaystiro xaqiiqooyinkaas.

William Miller wuxuu ahaa Eliyaahii bilowgii Adventism-ka, daahfurkiisii ugu horreeyeyna wuxuu ahaa toddobada wakhti ee Laawiyyintii labaatan iyo lix, sidaas darteed diidmada runtaas ee 1863 waxay ahayd diidmo loo diiday fariintii Eliyaah. Halkaan waxaan kaga hadlayaa astaanta Alfa iyo Oomeega ee ku aqoonsiisa dhammaadka iyo bilowga inay isu ekaadaan. Imtixaankii ugu dambeeyey ee Israa'iiltii qadiimiga ahayd waxaa lagu matalay imtixaankii ugu horreeyey. Labada imtixaanba waxay metelayaan cabsi ah in quruumaha gaalada ahi ay ka xoog badan yihiin Ilaah. Imtixaankii tobnaad, isagoo mabda' ahaan la mid ah kii ugu horreeyey, wuxuu ahaa fallaagayn aad uga sii weyn tii imtixaankii hore, waayo taariikhdiisii guusha Ilaah ee imtixaankii ugu horreeyey waxay ahayd inay kuwa fallaagada ah ku dhaliso kalsooni sugan. Waxay muujiyeen diidmadda Ilaah iyagoo horyaallay caddayn aad uga badan oo ku saabsan xooggiisa intii ay ku haysteen Badda Cas. Adventism-kii Millerite-ga, marka la gaaray 1863, wuxuu durba sharxayay sababta niyad-jabkii weynaa u ahaa hawl xoog leh oo Ilaah, hase yeeshee weli waxay go'aansadeen inay doortaan kabtan oo ay Masar ku noqdaan, ayna diidaan farriinta uu Daanyeel ugu yeedhay “dhaarta” Muuse oo uu Eliyaah metelayay.

Intii aan waqti gelin lahaa inaan soo bandhigo caddaymaha ansaxnimada toddobada wakhti oo ah waxsii-sheegis waqtiyeed, waxaan doonayaa inaan adeegsado caqli fudud si aan ansaxnimadeeda ugu caddeeyo hab kale. Waayo, dhaqdhaqaaqii bilaabmay 1798, imtixaankii ugu dambeeyey ee 1863 wuxuu sidoo kale matali lahaa imtixaanka ugu dambeeya ee dhaqdhaqaaqa malaa'igta xoogga badan ee Muujintii siddeed iyo tobnaad. Waxyigu si aad u cad ayuu u sheegay waxa imtixaanka ugu dambeeyaa u yahay labada dhaqdhaqaaqba.

“Shaydaanku waa... si joogto ah u soo dhexgelinaya waxa been-abuurka ah—inuu dadka ka leexiyo runta. Khiyaanada ugu dambaysa ee Shaydaanku samayn doono waxay ahaan doontaa inuu waxba ka soo qaado markhaatifurka Ruuxa Ilaah. “Meel aan wax aragti ahu jirin, dadku way baabba'aan” (Maahmaahyadii 29:18).” Selected Messages, book 1, 48.

Ma jirto hab daacad ah oo lagu qaadan karo qoraalladii Ellen White laguna soo jeedin karo in aanay si buuxda u taageerin toddobada jeer ee Laawiyiintii labaatn iyo lix. Sister White, sida aynu hore ugu muujinnay maqaalladan oo si wanaagsan loogu diiwaangeliyey taxanaha cinwaankiisu yahay Habakkuk's Tables, waxay si toos ah noogu sheegaysaa in Ilaah hagay shaxdii 1843 iyo tii 1850 labadaba. Waxay si toos ah u baraysaa in labadaas shax ay ahaayeen dhammaystirka Xabaquuq cutubka labaad. Labada shaxba waxay u aqoonsadaan toddobada jeer ee Laawiyiintii labaatn iyo lix inay yihiin barta dhexe ee hab-dhiggooda garaafeed ee u gaarka ah. Labada shaxba, xariiqda toddobada jeer waxay leedahay iskutallaabta Masiixa oo ah bartamaha xariiqda nebinnimada ee toddobada jeer.

Iyada oo ay weheliyaan taageeradeeda ku aaddan labada loox ee Xabaquuq, waxay marar badan qortay in ay tahay inaan sii wadno soo bandhigista farriintii la soo bandhigay intii u dhexaysay 1840 ilaa 1844, waxaana taariikh-yahannada Adventist-ka oo dhan ee ka hadla sida Milleriyiintu u faafiyeen farriintii ay ku dhawaaqayeen ay caddeeyaan in ay adeegsadeen jaantuskii 1843. Keliya ma aha inay taageerto farriimaha ku metelan jaantusyadii, oo ay kula taliso dadka Ilaah inay sii wadaan soo bandhigista isla farriimihii la soo bandhigay taariikhdaas, balse waxay sidoo kale bixisaa tuducyo badan oo ay kaga digayso in farriimahaas la weerari doono inta lagu jiro taariikhda dadka hadhay ee Ilaah. Markay ka digayso weerarradaas, waxay si soo noqnoqota u tilmaantaa in ay tahay hawsha waardiyaasha Ilaah inay difaacan isla runahaas.

Haddii jaantusyadu khaldan yihiin, markaas farriimaha ay si muuqaal ah u matalaan waa khaldan yihiin. Haddii farriintii ay Milleriyiintu ku dhawaaqeen 1840 ilaa 1844 ay khalad ahayd, markaas aqoonsigii Ellen White ay marar badan ku sheegtay in farriinta Milleriyiintu ay ahayd aasaaska sidoo kale waa khalad. Haddii farriimahaasu khaldanayeen, amarradeeda soo noqnoqda ee ah in la sii wado soo bandhigista isla runahaas qudhoodu waa talo been ah. Haddii farriinta Milleriyiintu aanay matalin aasaasyadii la rabay in la ilaaliyo oo laga dhawro weerarrada Shaydaanka, markaas talooyinkaasi sidoo kale waa khaldan yihiin. In la gaaro gunaanadka ah in dhammaan arrimahan la xiriira farriinta Eliiyaah ee taariikhdaas ay khaldan yihiin, waxay si cad u caddaynaysaa in Ellen White ay ahayd nebi been ah.

Adventism-ka casriga ahi weli wuxuu ku baraa Seminaarradooda Muujintii in kiniisadda hadhay ay lahaan doonto Ruuxa Waxsii sheegidda, kaas oo ah markhaatifurka Ciise, laakiin hubaal uma sheegaan kuwa ay doonayaan inay xubinimo kaniisadeed ku soo jiitaan inay si buuxda u diidaan oggolaansihii iyo digniinnihii Ellen White ee la xidhiidhay runahaas aasaasiga ahaa ee hore iyo taariikhdaas. Qoraalkan soo socda muxuu adiga kula yahay?

“Wax aynu mustaqbalka uga cabsanno ma hayno, marka laga reebo haddii aynu illoowno jidkii Rabbigu nagu hoggaamiyey, iyo waxbaristiisii taariikhdeennii hore dhexdeeda.” Life Sketches, 196.

Sannadkii 1863, dhaqdhaqaaqii Millerite wuxuu soo gaaray gunaanad, wuxuuna isu diiwaangeliyey hay'ad sharci ah oo ka diiwaangashan dowladda, taas oo ugu dambayntii samayn doonta ekaan u eg awoodda baabbanimada; taas oo, sida uu qeexayo Ellen White, ah isku darka kaniisadda iyo dawladda.

“Dhaqdhaqaaqyada hadda ka socda dalka Maraykanka ee lagu doonayo in hay’adaha iyo dhaqamada kaniisadda loo sugo taageerada dawladda, Protestanadu waxay ku socdaan raadkii Baabiyiinta. Intaas waxaa dheer, waxay albaabka u furayaan Baabtinimada si ay mar kale ugu hanato Ameerika Protestanka ah sarreyntii ay ku weyday Dunidii Hore.” *The Great Controversy*, 573.

Iyadoo laga duulayo qodobka ah in xidhiidhkii sharci ee lala lahaa dawladda uu ka mid ahaa baahida abaabulka, xilli ay dhallinyaradii qaranku ku qornaayeen daadadka dhiigga ee loo yaqaanay Dagaalkii Sokeeye, dhaqdhaqaaqii Milleriyiintu wuu dhammaaday. Sannadkii 1863, iyadoo loo marayo maqaal la daabacay iyo waliba shax cusub, kaniisadda Seventh-day Adventist waxay diidday waxsii-sheegistii addoonsiga ee Daanyeel ugu yeedho dhaartii Muuse. Sannadkii 1850, Rabbigu wuxuu dadkiisa faray inay sameeyaan looxii labaad ee Xabaquuq, oo saxaan qaladkii uu gacantiisa ku daboolay looxii 1843. Shaxdii la amray 1850-kii si buuxda bay u gudatay ujeeddadeedii, waayo Ellen White waxay tidhi waxay aragtay “in Ilaah ku jiray daabacaadda shaxda,” iyada oo sidoo kale caddaynaysa in shaxdii 1850 lagu aqoonsaday cutubka labaad ee Xabaquuq.

Ujeeddada jaantuskii 1850 waxay ahayd isla tan jaantuskii 1843. Waxay ahayd qalabkii wacdinta ee loo adeegsan lahaa in dunida dhimanaysa loogu soo bandhigo farriinta malaa’igta saddexaad. Sannadkii 1863, farriintaas waa la tuuray. Habka imtixaanka ee lagu astaan yeelay habka imtixaanka ee ka bilaabmay Badda Cas, wuxuu ku bilaabmay waxsii sheegidda wakhtiga ee aqoonsanaysay quduuska in lagu tunti doono ee ku xusan aayadda saddex iyo tobnaad ee Daanyeel siddeed, habka imtixaankuna wuxuu ku dhammaaday waxsii sheegidda wakhtiga ee aqoonsanaysay ciidanka in lagu tunti doono ee ku xusan aayadda saddex iyo tobnaad ee Daanyeel siddeed.

Markaasaan maqlay quduus keliya oo hadlaya, oo quduus kale ayaa ku yidhi quduuskaas hadlaya, Ilaa goormay ahaan doontaa waxyiga ku saabsan allabariga maalin kasta la bixiyo, iyo xadgudubka baabba’a, ee quduuska iyo ciidankaba loogu gacan gelinayo in cagaha lagu tunto? Oo isna wuxuu igu yidhi, Ilaa laba kun iyo saddex boqol oo maalmood; dabadeedna quduuska waa la nadiifin doonaa. Daanyeel 8:13, 14.

Hannaanka imtixaanka ee bilaabatay Oktoobar 22, 1844, waxay sidataa saxiixa Alfa iyo Oomeega. Bilowgii hannaankaas imtixaanka wuxuu ahaa waxsii-sheeg waqti ah oo matalayay meesha quduuska ah ee la dulmi lahaa. Waxay ahayd waxsii-sheeg soo saartay iftiin weyn markii la oofiyeey. Hannaanka imtixaanka ee dhammaaday 1863, wuxuu sidataa saxiixa Alfa iyo Oomeega. Dhammaadkii hannaankaas imtixaanka wuxuu ahaa waxsii-sheeg waqti ah oo matalayay ciidankii la dulmi lahaa. Waxay ahayd waxsii-sheeg loo qorsheeyey inay soo saarto iftiin weyn markii la oofiyo. Waxay ahayd waxsii-sheeg waqti ah oo uu soo bandhigay Eliiyaahii taariikhdaas, oo markii la diiday oo dhinac la dhigay, waxay soo saartay gudcur weyn.

Oo tanina waa xukunka, in nuurku dunida yimid, dadkuna ay gudcurka ka jeclaadeen nuurka, maxaa yeelay shuqulladoodu shar bay ahaayeen. Yooxanaa 3:19.

Mantiqda aan doonayo in aan maqaalkan ku soo gunaanado waa tii aan hore u xusay. Ilaah miyaanu, isagoo adeegsanaya Ellen White, ansixin jaantusyadii 1843 iyo 1850?

“Waxaan arkay in shaxdii 1843 ay hagaysay gacanta Rabbiga, iyo inaan aan la beddelin; in tirooyinku ahaayeen sida uu Isagu doonayay; in gacantiisu dul saarnayd oo qarisyay qalad ku jiray qaar ka mid ah tirooyinka, si aan ninna u arki karin, ilaa gacantiisa laga qaaday.” Early Writings, 74.

“Waxaan arkay in Ilaah ku jiray daabacaaddii shaxda ee Walaal Nichols. Waxaan arkay in Kitaabka Quduuska ah ay ku jirtay wax sii sheegid ku saabsan shaxdan, oo haddii shaxdani loogu talagalay dadka Ilaah, haddii ay ku filan tahay mid, midka kale ayayna ugu filan tahay; oo haddii mid u baahday shax cusub oo lagu rinjiyeeyey cabbir ka weyn, dhammaantoodna sidaas oo kale bay ugu baahan yihiin.” Manuscript Releases, number 13, 359; 1853.

Ilaah miyuu, isagoo adeegsanaya Ellen White, ansixiyey farriintii ay Milleriyiintu soo bandhigeen muddadii taariikhda ahayd ee 1840 ilaa 1844?

“Ilaah farriin cusub nama siinayo. Waxa nala gudboon inaan ku dhawaaqno farriintii sannadihii 1843 iyo 1844 naga soo saartay kaniisadaha kale.” Review and Herald, January 19, 1905.

“Ilaah wuxuu ina farayaa inaan waqtigeenna iyo xooggayaga u hurno hawsha dadka loogu wacdiyayo farriimihii kiciyey rag iyo dumar sannadihii 1843 iyo 1844.” Manuscript Release, Number 760.

“Farriimihii oo dhan ee la bixiyey 1840–1844 waa in hadda si xoog leh loo adkeeyaa, waayo waxaa jira dad badan oo lumiyey jihadoodii. Farriimuhu waa inay gaadhaan kaniisadaha oo dhan.

Masiixu wuxuu yidhi, “Indhihiinnu waa barakaysan yihiin, waayo way arkaan; dhegihiinnuna waa barakaysan yihiin, waayo way maqlaan. Runtii waxaan idinku leeyahay, nebiyo badan iyo rag badan oo xaq ah ayaa damcay inay arkaan waxyaalaha aad aragtaan, mana ay arag; iyo inay maqlaan waxyaalaha aad maqashaan, mana ay maqal” [Matayos 13:16, 17]. Waxaa barakaysan indhihii arkay waxyaalihii la arkay sannadihii 1843 iyo 1844.

“Farriintii waa la bixiyey. Waana inaan dib loo dhigin ku celcelinta farriinta, waayo calaamadaha wakhtiyadu way rumoobayaan; shaqada xidhitaanka ahina waa in la qabtaa. Shaqo weyn ayaa lagu qaban doonaa wakhti gaaban. Farriin ayaa dhowaan lagu bixin doonaa amarka Ilaah taas oo isu beddeli doonta qaylo dheer. Markaasaa Daanyeel istaagi doonaa meeshiisii qaybta ahayd, si uu markaatifurkiisa u bixiyo.” Manuscript Releases, volume 21, 437.

“Runta aan helnay sannadihii 1841, ’42, ’43, iyo ’44 waa in hadda la barto oo la dhawaaqo. Farriimaha malaa’igta koowaad, labaad, iyo saddexaad mustaqbalka waxaa lagu dhawaaqi doonaa cod weyn. Waxaa lagu bixin doonaa adkaysi daacad ah iyo xoogga Ruuxa.” Manuscript Releases, volume 15, 371.

“Waxaan garanaynaa tabardarrada iyo yarida shaqada waqtigan jirta. Waxaan leenahay waayo-aragnimo. Innagoo gudanayna shaqada Ilaah na siiyey, waxaan ku socon karnaa kalsooni annagoo hubna in Isagu ahaan doono waxtarkayaga. Isagu wuu nala jiri doonaa sannadka 1906, sida uu nala joogay 1841, 1842, 1843, iyo 1844.” Loma Linda Messages, 156.

“Kuwa ka u taagan macallimiin iyo hoggaamiyeyaal ahaan hay’adahaheenna waa inay ku adkaadaan rumaysadka iyo mabaadi’da farriinta malaa’igta saddexaad. Ilaah wuxuu doonayaa in dadkiisu ogaadaan inaynu haysanno farriinta sidii uu inoogu siiyey sannadihii 1843 iyo 1844.” General Conference Bulletin, April 1, 1903.

“Digniintu way timid: Waxba yaan loo oggolaan inay soo gasho oo khalkhal geliso aasaaska rumaysadka ee aynu ku dul dhisayney tan iyo markii farriintu timid 1842, 1843, iyo 1844. Anigu waxaan ku jiray farriintan, tan iyo markaasna waxaan dunida horteed ka taagnaa anigoo aamin u ah iftiinkii Ilaah na siiyey. Annagu ma doonayno inaan cagahayaga ka qaadno madashii lagu saaray markii maalinba maalinta ka dambaysa aynu Rabbiga ku doondoonnay tukasho kulul annagoo iftiin raadinayna. Ma waxaad u malaynaysaan inaan ka tegi karo iftiinkii Ilaah i siiyey? Waa inuu ahaadaa sida Dhagaxii Weligiis. Isagu wuu i hagayey tan iyo markii la i siiyey.” Review and Herald, April 14, 1903.

Miyuu Ilaah dadka Isaga u digay, isagoo u maraya Ellen White, inay iska difaacan weerarrada wiiqi lahaa runta taariikhda Millerite-ka?

“Calaamadaha waaweyn ee runta, oo ina tusaya halka aynu kaga sugan nahay taariikhda waxsii-sheegidda, waa in si taxaddar leh loo ilaaliyaa, si aan loo dumin, looguna beddelin aragtiyo keeni lahaa jahawareer halkii ay ka keeni lahaayeen iftiin dhab ah.” Selected Messages, book 2, 101, 102.

“Maanta Shaydaanku wuxuu raadinayaa fursado uu ku dumiyo calaamadaha jidka ee runta,—taalloyinka la taagay jidka hareertiisa; annaguna waxa aynu u baahan nahay waayo-aragnimada shaqaalihii da’da weynaa ee gurigooda ka dhisay dhagaxa adag, kuwaas oo, xumaan lagu sheego iyo samaan lagu sheegoba, runta ku adkaystay.” Gospel Workers, 104.

“Ilaah marna dunida ugama tago rag wax garan kara inay kala soocaan wanaagga iyo xumaanta, xaqnimada iyo xaqdarrada. Ilaah wuxuu leeyahay rag uu u magacaabay inay safka hore kaga istaagaan dagaalka waqtiyada degdegga ah. Xilliga qalalaasaha, wuxuu kicin doonaa rag sida uu yeelay waayihii hore. Dhallinyaro waxaa loogu yeedhi doonaa inay la midoobaan calan-sidayaasha da’da ah, si loogu xoojiyo oo loogu baro waayo-aragnimada kuwaas aaminka ah, kuwaas oo soo maray dagaallo aad u badan, oo Ilaah, markhaatiyada Ruuxiisa ku dhex maraya, marar badan kula hadlay, isagoo tilmaamaya jidka qumman oo cambaaraynaya jidka qaldan. Marka ay khataro soo baxaan, kuwaas oo tijaabiya rumaysadka dadka Ilaah, hawl-wadeennadan hormuudka ah waa inay dib u sheegaan waayo-aragnimadii waagii hore, markii qalalaasooyin sidaas oo kale ahi yimaadeen, markii runta su’aal la geliyey, markii la soo geliyey fikrado qalaad oo aan Ilaah ka iman.”

“Khibradda shaqaalahaas da’da ah ayaa hadda loo baahan yahay; waayo Shaydaanku wuxuu ku gabanayaa fursad kasta si uu waxba uga dhigo calaamadihii hore ee jidka,—taalladii xusuusta ee jidka dhinaciisa laga taagay.” Review and Herald, Noofambar 19, 1903.

Sannadkii 1863 dhaqdhaqaaqii Millerite-ku wuxuu ku dhammaaday isagoo diidaya runta ugu horraysa ee Eliiyaahii taariikhdaas loo hoggaamiyey inuu fahmo. Imtixaankiisii ugu dambeeyey wuxuu ku salaysnaa labada aayadood ee ku jira Daanyeel siddeed kuwaas oo aqoonsanaya ku tuntidda quduuska iyo ciidanka. Iftiinka quduuska ayaa la furay kii ugu horreeyey ee tobanka imtixaan, gudcurkuna waxaa lagu keenay ciidanka kii ugu dambeeyey ee tobanka imtixaan.

“Hal shay waa hubaal: kuwaas Seventh-day Adventists ah ee istaaga calanka Shayddaanka hoostiisa ayaa ugu horrayn ka tegi doona rumaysadkooda digniinaha iyo canaanta ku qoran Markhaatiyada Ruuxa Ilaah.

“Baaqa loo yeedhayo quduus-u-go’naan ka sii weyn iyo adeeg ka sii quduusan, waana la sii yeedhi doonaa. Qaar ka mid ah kuwa hadda ku hadlaya talooyinka Shayddaanka ayaa miyirkooda ku soo noqon doona. Waxaa jira kuwo ku jira jagooyin muhiim ah oo aaminaad lagu aaminay kuwaas oo aan garanayn runta wakhtigan. Iyaga farriinta waa in la gaadhsiiyo. Haddii ay aqbalaan, Masiixu wuu aqbali doonaa, oo wuxuu ka dhigi doonaa kuwo isaga la shaqeyaa. Laakiin haddii ay diidaan inay maqlaan farriinta, waxay istaagi doonaan calanka madow ee Amiirka Mugdiga hoostiisa.”

“Waxaa la i faray inaan sheego in runta qaaliga ah ee wakhtigan ay si isa soo taraysa oo sii caddaanaysa ugu furmayso maskaxda aadanaha. Si gaar ah ragga iyo dumarku waa inay cunaan jidhka Masiixa oo ay cabbaan dhiiggiisa. Waxaa jiri doona koboc xagga fahamka ah, waayo runta waxay awood u leedahay inay si joogto ah u sii fido. Bilowgaha rabbaaniga ah ee runta ayaa iman doona xidhiidh sii dhowaanaya oo weli sii dhowaanaya la leh kuwa ku sii socda inay isaga bartaan. Markay dadka Ilaah eraygiisa u aqbalaan sida kibista samada, waxay ogaan doonaan in bixitaannadiisu loo diyaariyey sida waaberiga. Waxay heli doonaan xoog ruuxi ah, sida jidhku u helo xoog jidheed marka cunto la cuno.”

“Si buuxda uguma fahamsanin qorshaha Rabbiga ee ah inuu carruurtii Israa’iil ka soo bixiyo addoonsigii Masar, oo uu ku hoggaamiyo cidlada dhexdeeda ilaa Kanaan.

“Marka aynu soo ururinno fallaadhaha rabbaaniga ah ee ka ifaya injiilka, waxaynu heli doonaa garasho ka sii cad nidaamkii Yuhuudda, iyo qaddarin ka sii qoto dheer oo ku saabsan runihiisa muhiimka ah. Baadhitaankeenna runta weli ma dhammaystirna. Waxa aynu soo ururinay oo keliya wax yar oo ka mid ah fallaadhaha iftiinka. Kuwa aan maalin kasta ahayn ardada Erayga ma xallin doonaan dhibaatooyinka nidaamka Yuhuudda. Ma ay fahmi doonaan runaha lagu baray adeegga macbudka. Shuqulka Ilaah waxaa carqaladeeya faham adduunyo oo ku saabsan qorshihiiisa weyn. Nolosha mustaqbalka ayaa daaha ka qaadi doonta macnaha sharciyadii Masiixu, isaga oo ku dahaaran tiirka daruurta, uu dadkiisa siiyey.” Spalding and Magan, 305, 306.

Waxaannu qodobka xiga ku sii wadi doonaa ka fiirsashadeenna ku saabsan astaanta Eliyaah ee la xidhiidha 1863.